

MAGYAR ORVOSOK SZAKSZERVEZETE

Elnök: Dr. Srádi Péter
Alelnök: Dr. Rajháthy Beatrix
Dr. Sütő Renáta

Felügyelőbizottság elnök: Dr. Dóbi István
tag: Dr. Ruzsnavszkyné Dr. Nádró Bíborka
Dr. Tornai Zoltán

Iktatószám: ME-24-1/2023

Dr. Jenei Zoltán

Országos Kórház Főigazgatóság
Országos kórház-főigazgató
okfo@okfo.gov.hu

Tisztelt Főigazgató Úr!

A Magyar Orvosok Szakszervezete a közelmúltban lezajlott tisztújítása után is töretlenül bízik abban, hogy az Országos Kórház Főigazgatóság, mint legfőbb munkáltatói jogkörökét gyakorló szerv, konstruktív partnerként kezeli az állami egészségügyi intézményekben dolgozó orvosok érdekvédelmi szervezetét és az általunk tett észrevételeken keresztül megragadja a lehetőséget, hogy behatóbb képet kapjon kórházainak működéséről.

A 2020. október hónapban néhány héten belül előterjesztett, majd elfogadott egészségügyi szolgálati jogviszony törvény (Eszjtv.) az orvosokat érintő jelentős mértékű béremelése mellett számos olyan korlátozó, a munkavégzés körülményeit nagymértékben romboló intézkedést tartalmazott, melyek kiszolgáltatottabbá tették az állami fenntartású intézményekben munkát vállaló orvosokat munkáltatójuk felé.

Mindezek mellett örömmel nyugtáztuk, hogy az Eszjtv. gyakorlatilag változatlanul hagyta a munkavállalót korábban megillető alap- és pótszabadságok mértékét. Bízunk abban, hogy a jogalkotói szándék a továbbiakban is a „2003. évi LXXXIV. törvény az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről” céljai között megfogalmazott alapelv („...tekintettel a betegek jogára a pihent egészségügyi dolgozó által nyújtott ellátáshoz...”), amely meggyőződésünk szerint a magas színvonalú betegellátás alapfeltétele.

Ennek ellenére szakszervezetünk országos küldöttei és csoportvezetői az ország különböző pontjain működő egészségügyi intézményekben a kiadandó szabadságok tekintetében tapasztalható egyéni jogértelmezésről, sok esetben egyértelmű és sorozatos jogsértésről számolnak be. A számos probléma közül jelen levelünkkel két égető kérdésre igyekszünk rávilágítani:

1. Az ionizáló sugárzásnak, illetve kettős egészségkárosító kockázatnak kitett munkahelyen alkalmazott egészségügyi dolgozó pótszabadsága

A pótszabadság kiadásának feltételeit és annak mértékét az Eszjtv. 6.§ (6) és (7) bekezdései az alábbiak szerint határozzák meg:

„6 § (6) Az ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen naponta legalább három órát töltő egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személyt évenként öt munkanap pótszabadság illeti meg. Ha az érintett személy ilyen munkahelyen legalább öt évet eltöltött, évenként tíz munkanap pótszabadságra jogosult.

(7) A jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatokkal járó munkahelyen eltöltött napi munkaidőtől függetlenül a (6) bekezdésben meghatározott pótszabadság megilleti azt az egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személyt is, akit rendszeresen kettős egészségkárosító kockázatnak kitett munkakörben foglalkoztatnak, feltéve, hogy az egyik kockázat nem ionizáló sugárzással függ össze.”

Kiindulva abból a tényből, hogy a jogalkotó az egészségügyi munkavállalók szabadságának mértékét előbbiekben meghatározó „1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról” ide vonatkozó bekezdéseit szinte szóról szóra átvette az egészségügyi szolgálati jogviszony törvény szabadságok kezeléséről szóló passzus megalkotásakor, azt támasztja alá, hogy a korábban alkalmazott gyakorlatot kívánta folytatni. Tapasztalataink szerint a munkáltatói jogkör gyakorló számos alkalommal helytelenül jelölik ki azon egészségügyi dolgozók körét, akik a fenti pótszabadságra jogosultak. Noha a napi három órán át ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyeken szolgálatot teljesítő orvosok és szakdolgozók körének meghatározása általában nem ütközik nehézségekbe, a (7) bekezdés hatálya alá tartozó munkavállalók köre sokkalta szélesebb, mint azt az intézményvezetők feltételezik. Kiindulási alapként szolgálhat a Pécsi Ítéltábla Mf.I.30.057/2022/8. számú ítélete, ami a kettős egészségkárosító kockázatból fakadóan járó pótszabadságról szól. Fent nevezett esetben a felperes aneszteziológus klinikai főorvos kettős egészségkárosító kockázatnak kitett munkahelyen zajló munkavégzéséről indított keresetét a bíróság másodfokon is jóváhagyta, s az alperest a per tárgyát képező öt év pótszabadságának kiadására kötelezte. A hivatkozott jogerős ítéletben kifejtett, bizonyítékokkal alátámasztott jogértelmezés a megítélésünk szerint iránymutatásul kell, hogy szolgáljon valamennyi jogalkalmazó szerv, így az Eszjtv. hatálya alá tartozó valamennyi munkáltató számára. Megjegyeznénk, hogy a bírói ítélet ellenére az alperes a per tárgyát jelölő időszakon kívül magának a felperesnek sem hajlandó biztosítani az évi tíz nap pótszabadságot, ami számunkra teljes mértékben elfogadhatatlan és jogellenesnek tekinthető.

Tekintettel arra, hogy a 2020. évi C. törvényben (sem más jogszabályban) nem kerültek nevesítésre a kettős egészségkárosító kockázatnak kitett orvosi (és szakdolgozói) munkakörök, ezért az Eszjtv. 6.§ (6) és (7) bekezdését a különböző munkáltatók nem egységesen értelmezik és alkalmazzák, és ez a körülmény a gyakorlat szintjén a munkavállalók pótszabadsághoz való jogának csorbítását és összességében jogbizonytalanságot eredményezett.

2. Szombati egészségügyi ügyelet utáni pihenőnap kérdése

Szakszervezetünk tapasztalatai szerint a szombati egészségügyi ügyeleti tevékenység után az egészségügyi dolgozót megillető pihenőnap biztosítása sem egységes jogértelmezésen alapuló gyakorlat szerint történik. Hivatkozunk az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020.évi C. törvény végrehajtásáról szóló 528/2020. (XI.28.) Korm. rendelet 13.§ (7) bekezdésére, amely úgy rendelkezik, hogy „Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban álló személy részére a (6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével hetente legalább negyvennyolc óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani.”

Hivatkozunk továbbá a12/2020. (VI.22.) AB határozatra, amelyben az Alkotmánybíróság kifejti, hogy a pihenőidő és a pihenőnap két külön jogcímen járó pihenéshez való jog. A munkavégzést

követően járó pihenőidőt, amely minimum 11 óra a következő munkavégzés kezdetéig, nem lehet a pihenőnapon kiadottnak tekinteni.

A heti 2 pihenőnapnak, vagy annak hiányában a heti 48 órát kitevő egybefüggő időnek meg kell lenni, mint heti kijelölt pihenőnap. Az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatában egyértelművé tette, hogy a pihenőidő és a pihenőnap két külön jogcímen járó jog, és nem adható ki összevontan. Tehát például egy szombati ügyelet után a vasárnap pihenőnap lenne, de az ügyelet után a 11 óra pihenőidőt ki kell adni, és a pihenőnap csak a pihenőidőt követően kezdődhet. Ha így nincs meg az egybefüggő 24 óra a következő munkakezdetéig, akkor nem lehet a pihenőnapot kiadottnak tekinteni.

Sajnálatos módon az Eszjtv. hatálya alá tartozó munkáltatóknál nincs a pihenőidő és a pihenőnap kiadására vonatkozó egységes, a jogszabályoknak megfelelő joggyakorlat. Van olyan munkáltató is, ahol még egy és ugyanazon intézményen belül sem egységes a joggyakorlat, mert egyes szervezeti egységekben szabadon kivehetik a jogszabály szerint járó pihenőidőt és pihenőnapot is, míg ugyanazon munkáltató más szervezeti egységénél megtöltik a pihenőnap kiadását, kivételét.

Ez az eljárás a megítélésünk szerint jogellenes, és indokoltan teremt feszültséget, rossz munkahelyi légkört az adott munkáltatónál, valamint ezen túlmenően a pihenéshez való Alaptörvényben rögzített alapjog megsértésével közvetetten a betegjogok is sérülnek.

A megítélésünk szerint fontos, hogy mielőbb a hatályos jogszabályoknak, valamint a hivatkozott Alkotmánybírósági határozatban foglaltaknak megfelelő, egységes joggyakorlat kerüljön kialakításra az Eszjtv. hatálya alá tartozó valamennyi munkáltatónál a pihenőidő és a pihenőnapok kiadása során.

Az egységes és helyes joggyakorlat kialakulását nagymértékben segítené, ha a T. Országos kórház-főigazgató Úr egyértelmű, világos rendelkezéseket tartalmazó állásfoglalást adna ki, mind az 1. pontban jelzett pótszabadságok kiadása kapcsán, mind pedig a 2. pontban jelzett egészségügyi ügyelet után járó 11 óra tartamú pihenőidő és az attól elkülönülten számított heti két pihenőnap, vagy annak hiányában a heti legalább 48 órát egybefüggően kitevő pihenőidő kötelező kiadásával összefüggésben.

Az általunk felvetett két kérdéskörben kezdeményezzük, hogy mielőbb kerüljön sor személyes egyeztetésre, amelynek lehetséges időpontjára várjuk a T. Országos Kórház-főigazgató úr javaslatát.

Budapest, 2023. november 28.

Segítő együttműködését előre is megköszönve,
Tisztelettel:

dr. Srádi Péter
dr. Srádi Péter
elnök

Magyar Orvosok Szakszervezete